

SZERKESZTŐI IRODA:

Belmagyar-utca 47-ik szám, hová a lap szellemi részét illető közlemények czimzendők.

AZ ELLENZÉK ELŐFIZETÉSI DÍJA:

Egész évre 16 frt. v. 32 korona. Negyed évre 4 frt. v. 8 korona. Félévre 8 frt. v. 16 korona. 1 óra 1 frt 50 kr. v. 3 korona.

Egyes szám ára 5 kr. vagy 10 fillér.

Megjelenik mindennap, kivéve a vasár- és ünnepnapokat.

Kéziratok nem adatnak vissza.

ELLENZÉK.

Telefon sz: 9.

POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP.

Telefon sz: 9.

KIADÓ-HIVATAL:

Kolozsvárt, Belközép-utca 33-ik szám.

Egy négyszög centiméternyi tér ára 4 kr. Gyárosok, kereskedők és iparosok árkedvezményben részesülnek. Reklam sora 1 frt. Bélyegilleték minden hirdetés után 30 kr.

Hivatalos közlemények sora: 5 frt.

Nyilvántartási czikkok:

garmond sora után 20 kr. fizetendő.

A többség.

Kolozsvár, febr. 15.

Történhetik bármi az országban. Azért a kormányt baj nem éri, felelősség nem terheli, mert a párturalmi szövetséget, a többség, — mindig helyt áll és vakon szavaz kormány mellett.

Ez már nem a pártfegyelem nyilvánulása, mert ez az önzés nagysága és az erkölcsi erők fogyatékosságának tünete. Ez a pusztulás biztos jele, a mely halállal fenyegeti a nemzetet.

Ha meggyalázták zászlónkat és a kormányt mulasztásért vagy erélytelenségért felelősségre vonja az ellenzék: Bánffy Dezső kijelenti, hogy a horvátok tulajdonképpen csak háromszinű szövetséget gyaláztak meg!

És a többség helyeselve tudomásul veszi.

Ha a kiegyezésnél Magyarország érdekeit a kormány egészen odadobja Ausztriának, s ekkor azt mondja, hogy ezt magasabb szempontok így kívánták.

A többség helyeselve tudomásul veszi.

Ha nemcsak a magyar hadsereget, de a magyar nyelvet is irtják a hadseregben, a magyar fiukat pedig megvetésben részesítik, vagy legalább is kevesebb előnyökben, mint más nemzetiségűt: a kormány azt mondja, hogy ez így van jól.

A többség éljen, helyesél és szavaz!

Kossuth temetésén nem jelenik meg a kormány; Bokroszt a nagy Wekerle és társai kísérik végső útjára.

És a többség rámondja: oh, az jó!

Az operettebeli Uff király hülye népe és a silány, alattvalói karikaturák korcs fajzatai elevenülnek meg abban a többségben, a melynek minden jó. Látják azt a szörnyű veszedelmet, a melybe a liberálisnak hazudott kormány vezetői Magyarországot, hanem azért minden jó.

A többség csak szavaz. Nem gondolkodik, nem eszmél, nem lát, nem hall, csak szavaz vakon mindent. És ez többség veri ezt a szegény országot és ez a többség viszi gyorsan a végpusztulás felé.

És most, mikor a többség sorából egy ember félmilliót pazarol el. Ezenkívül az országnak másfél millióba kerülő Esterházy-féle képtárban a legnagyobb rendetlenségek fordulnak elő és azt tapasztaljuk, hogy az ország pén-

zén vásárolt drága festmények immár nyolcz év óta kallódnak el, nos hát akkor a kormány — ugy a volt, mint a jelenlegi miniszterek — büszke önértékeléssel verik a mellüket, hogy a felelősséget elvállalják, de ugyanekkor kifejezéseikben gondosan tartózkodnak az elvállalt felelősség fogalmának világos meghatározásától. Csak szemfényvesztő játék, alakoskodás, csúrs, csavarás és a hatalomban való bizakodás az egész, ám a nagy hangon kijelentett felelősségnek nincs semmi reális értéke. Az ilyen felelősség mellett bátran tönkre lehet az ország, hanem azért a többség helyesél, a többség tapsol és a többség szavaz.

Nyilvánvaló, hogy a miniszterek hallatlan vakmerőséggel sértették meg a budget-jogot, hogy törvénytelenéget követtek el, hanem azért a többségnek jól van úgy, a hogy van.

Nos hát ilyen többség mellett, ilyen párturalam vezetése alatt lehetnek-e egy országban rendezett állapotok. Lehet-e remény arra, hogy első legyen a haza mindenek előtt.

De az a nagy veszteség, mely anyagi téren érte a nemzetet kormánya könnyelműségéből, — még nem minden. Hát az erkölcsi veszteség!

Ki ezért a felelős? Bizonyára a kormány. Ezért is épen úgy vállalja el olyan nagy hangon és annyi üres önértékességgel a felelősséget. Az országunk pedig csak annyi haszna van belőle, mint az anyagi felelősségből.

Az elszikkasztott százazrek elvándoroltak az ország kasszájából, csupán az ebből keletkező szegény maradt a mienk.

Hanem azért a többség helyesél és szavazza tovább a bizalmat a kormánynak.

Hiszen ez a többség remek, klasikus a maga egészében. Milyen riadó tetszéssel fogadja a miniszterek, az ex-miniszterek kijelentéseit akármilyen értéktelenek legyenek is azok. Majd pedig az ő pusztán nyers többségével siet utját állani a parlamenti vizsgálóbizottság kiküldésének, mert náluk nem az a fődolog, hogy a valóság kiderüljön és minden bűnös elvegye méltó büntetését, hanem az eltussolás politikája érvényesüljön, mert az olyan liberalizmusnak, a melynek ők hívei, elemumentumait a sötétség és homály képezik.

Mindenki tudja, hogy a volt és jelenlegi kormány nagy mulasztásokat

követett el a közvagyon kezelésének ellenőrzése körül. Mindenki tudja, hogy az ország jelentékeny anyagi kárt szenvedett és az anyagi kár mellett a közbecsülésben is vesztesége van, hanem azért a többség, a diós majoritás szavazza tovább a bizalmat. Az ország java bliktri a liberálisoknak, és ha a jól őrzött párt uralmi szövetségben kár nem esik, érheti a közvagyon vesztesége, érheti az ország becsületét szégyenlő, mert azért a többség hiva marad a kormánynak és szavaz mint a parancsolat.

A hol a politikai és erkölcsi közszellem ennyire elhanyagolt, ott bizony a gyászos pusztulás ijesztő képe veti előre árnyékát. Magyarország politikai erkölcsait a szabadelvű kormányzat többsége már nemcsak veszélyezteti, hanem eljuttatta a lejtőhöz, a melyen gyorsan hanyatlik alá.

De hát mit törődik a többség ilyen csekélységgel. Történhetik akármi csak ő élhessen. Akár Tisza, akár Szapáry, akár Wekerle, akár Bánffy Dezső legyen a hatalom élén és akárhogy hurcolják is az országot a vérgomlás felé: a többség, csak jól kell tartani, mert mindenre helyesél, tapsol és szavaz.

Politikai hírek.

— A tegnapi szavazás. A rettenetes erőfeszítés, mit a kormány kifejtett, 24 szótöbbséget tudott tegnap a Pulszky-ügyben összehozni, 24 szótöbbséggel mondották ki, hogy Wekerle urék gazdálkodását nem szabad megvizsgálni. A választások alkalmával pénzzel összevásárolt és vicinális sáppokkal összetartott stréber-had berukkolt egytől egyig, hogy megmentsék Wekerle ur és társainak bőrét, ne-hogy a megjelent vizsgálat folytán a jó uraknak meg kelljen azt fizetni, a mit az adózók véres verejtékéből vétkez könnyelműséggel elpredáltak. A kormánypárt erkölcsével az meggyeztetet, hogy szavazással döntsék el, hogy Wekerle és társai törvényesen jártak-e el, midőn szabadelvű cimborájuknak közel félmilliót adtak ki a közpénzekből, tetszés szerinti szabad gazdálkodásra. Azon fenomenális és nagyhatású beszédek után, a melyeket ma Ugron és Apponyi tartottak és a melyek velőig hatottak: a jobb elemek csak a rettenetes nyomás folytán voltak rábírtak, hogy a vizsgálat ellen szavazzanak. Természetes, hogy szavaztak az összes miniszterek és államtitkárok. Wekerle, Csáky, Wlassics és Pulszky a folyosókra vonultak, miután Perczel Béni a szavazatok előzetes összeszámolása után megnyugtatta, hogy nélkülük is meg lesz a többség. Nagy vizsáztatást keltett Horváth Gyulának Wekerle-ekkel való szavazása. Az ellenzék tagjai közül számosan nem jelentek meg, többeket komoly okok tartottak távol a mai szava-

zástól, de bizony nagyon sokan hiányoztak, a kik jelen lehettek volna. Az ellenzéki távollevők száma összesen 38 volt, úgy, hogy ha ennek nagy része jelen van, a kormány a mai napon könnyen leszavaztatott volna. A kormánypárt mai szégyenletes győzelme azonban bizonyos erkölcsi vereség súlyával hatott a kormánypárt tagjaira.

Interpellációk. A képviselőház tegnapi ülésén Kemény Pál interpellál az italmérséki engedélyek kiadása tárgyában, Vajay István pedig a felekezetiellenkezési kérdésben. Ez utóbbi interpellációt Vajay Posch Jenő szolnoki főgimn. tanár egy tényével hozza összefüggésbe.

Pulszky Károly ügye.

Budapest, febr. 14.

Az országos képtár vizsgálati fogságban levő igazgatójának, Pulszky Károlynak ügye a mai nappal újabb stádiumba nem lépett. A vizsgálóbíró ma is kihallgatta számos körülményre nézve, — így kérdéseiben nemcsak a szépművészeti muzeum számadásaira szorítkozik, hanem kiterjed mindazon momentumokra, melyek eddig a lapok hasábjain felmerültek Pulszky vásárlásaira és eladásaira nézve is.

A délután folyamán Krajtsik Ferenc ügyvéd kereste fel Pulszky Károlyt, — vele számos magánügyekre nézve tanácskozva. — Pulszkyt ugyanis most számos hitelezője perli és a keresetek, végrehajtások nagy sorozata zúdul reája. A hitelezők nemcsak budapesti kereskedők és iparosok, magánosok, intézetek, hanem számos külföldi műkereskedő jelentett be öt képet, melyet Pulszky Károly a képtár számára vásárolt, de ki nem fizetett. E képek — mint értesülünk — mint függőben levő vásárlások kezeltetnek a képtár igazgatóságában.

Pulszky egyik velencei levelezője, — Olschky Leo S. velencei műtárus hosszabb levelet intézett Sturm Alberthez, a B. T. szerkesztőjéhez, közölve vele, hogy Pulszky akkor, midőn néjével Velencében vett nála 2700 frt értékű műtárgyakat, melyek ellenében egy ápril havában lejárt váltót adott neki, Olschky reméli, hogy a család ezt a váltót ki fogja fizetni, mert ő vakon bízott a Magyar Országos Képtár igazgatójának hitelképességében és tisztességében.

A Pulszky-ügyben különben ma a közoktatásügyi miniszter is tett egy érdekes nyilatkozatot. Elmondta ugyanis a Skarpa-képtár elárvereztetésének történetét és nagy lelkesedéssel regisztrálta a milánói osztrák-magyar konzul levelét, melyben az közli, hogy Crespi Benjámint lovag roppant indulatosan távozott az árverésről, a mikor a Rafael vagy Piombo-képet 130,000 frankért nem vehette meg. Nagy derűtséget keltett ekkor Madarász József közbeszólása, ki jóízűen azt ajánlotta:

— Adják el neki!

Madarász József nem is sejtette, hogy e közbeszólásával oly eszmét pendített meg, melyet a kormány megvalósítani szándékozik. Mint ugyanis hírlik, a közoktatásügyi miniszteriumban tényleg foglalkoznak azzal az esz-

mével, a Piombo-féle képet áruba bocsátják, ha érte legalább is annyit kapnak, mint a mennyibe a magyar államnak került. Ez irányban már meg is indultak a puhatolódások különféle muzeumoknál és így nem lehetetlen, hogy talán Crespi Benjámint lovag most örömmel veheti majd meg a képet, ha ugyan azóta meg nem gondolta a dolgot.

Pulszky Ágost ma a következő levelet intézte br. Bánffy Dezső miniszterelnökhez: Budapest, febr. 14.

Nagyméltósága miniszter Ur!

Kegyelmes Uram!

Addig, a mig a szépművészeti muzeum számára történt bevásárlások ügye a képviselőház tárgyalásának anyagát képezte, — tartózkodtam minden oly lépéstől, a mely arra lett volna magyarázható, hogy a szerencsétlen öcsém, Pulszky Károlylyal kapcsolatos dologban, a mely politikai célokra is felhasználható, az események lefolyását bármiképpen, illetéktelenül irányítani akartam volna. Ma e tárgyalás véget ért s ezzel szerencsétlen öcsém ügyének minden politikai vonatkozása megszűnt, ennek folytán most tartózkodás nélkül s minden veszélyeztetés nélkül nyilatkozhatom.

Károly testvéröcsém eljárásáért sem politikailag, sem jogilag, sem erkölcsileg felelősséggel nem tartozom, annál kevésbbé, mivel ma is az a meggyőződésem, hogy elmebeteg és hogyha csakugyan károsul az állam az ő eljárása folytán, a károsodás beszámíthatatlan állapotában elkövetettekől származott.

Tekintve azonban testvéri viszonyomat s azon szempontot, hogy bármint előzmények után sem akarom hinni, hogy nevemet viselő s családomhoz tartozó egyén eljárása folytán az állam károsodjék, ezennel újlag ki nyilatkozatom, a mit a folyó hó 11-én hangoztattam Nagyméltóságod előtt, hogy a szépművészeti muzeum részére eszközölt műtárgyak vásárlásából származó, — de bíróság vagy közigazgatásilag megállapítandó bármint összegű kárt, — ha ugyan kár egyáltalán fenforog, a megfelelő összegben meg fogom téríteni, s Nagyméltóságod kezeihez átszolgáltatni.

Természetesen ez eljárással sem kívánom a birói vagy közigazgatási intézkedéseket ez ügyben bármiképpen befolyásolni.

Maradok Nagyméltóságodnak a legmélyebb tisztelettel hiva

Pulszky Ágost.

Az igazságügyi miniszter kinevezte a vizsgálóbíró által fenytő zár alá vett műtárgyak zárgondnokául R é t h y László muzeumi segédőt.

AZ „ELLENZÉK“ TÁRCZÁJA.

1896. Február 15.

Az ördög jogcíme.

Irta: Herepei Iván.

Megint egy ember, a ki lopott.

Csuf dolog, komisz dolog biz' ez, de magában véve még sem valami nagy sor. De szörnyűséges skandalum lett belőle, az emberek a szó szoros értelmében dobáltak s pocsolóba mártott kövekkel dobálták a latrot. Az ugynevezett közvélemény felháborodott. A tulajdonát mindenki félti, s ha tolvajt sejt, kezét ráteszi zsebében levő pénz-tárczájára s elkezd ész nélkül kiabálni: „Óvakodjunk a zsebvágóktól!“ A ki franczián tud, az franczia nyelven kiabálja el a kiállítási plakátok e sablonos kelirását.

Szó sincsen arról, hogy a zsebmetszők ne volnaak szennyes fráterek, hanem a házi tolvaj — pfuj! — még csak nem is ügyeskedik. Sok igazság volt a régiéknél abban az eszejezésében, hogy a batorságot, a kockáztatást még a gazemberben is megbecsülték. A tömlőczország polgársága között a rabló valóságos gavallér a tolvajhoz képest; sikkasztó mellé pedig egy kényesebb ízlésű betörő — úgy hiszem — le sem ülne asztalhoz.

Az az ur pedig, a kiről kült, hogy lopott, a gazembereknek ehhez a leggyávább fajtájához tartozott. A sors arraszánta, hogy

egy nemzeti oltár szent kincseinek legyen őrizője, és ő a pénzzel, a mi szegény emberek és siró özvegyasszonyok filléreiből keservesen gyűlt össze szentelt oltárára, festett ajakról asszonyosokot vásárolt.

A hívők alázatosan lehajtott fejjel, mellüket verve térdeltek az oltár körül, a nagy ájtatosságban senkinek sem jutott eszébe odasandítani a szentség tartóra, ha vajjon benne van-e az Ur teste. A hűtelen sáfár pedig ezalatt kegyetlenül rázta a csöngettyűt, bőven szórta a tömjént a szénre, s mialatt a jámbor nép belekábultva az élesen sivitó csilingelésbe, füsttől kicsipett szemmel csak ámult-bámult, az oltár mögött az oltár-pénzből folyt a dáridó, a vad bakhanal.

Persze, hogy a nép éktelen haragra lobbant, a mikor rájött a turpisságra. Az oltár-rabló papot bizonyára agyonverik vala, ha — méltóan hitvány voltához — el nem szalad a bolondok házába.

Az örtlékeknek szomorú palotája szent hely. A kire a kezét rátette az Isten, az után már nem nyul a porkoláb. Csakhogy Isten bölcs és bölcsességében úgy találta, hogy ezáltal nem avatkozik a földi igazságszolgáltatásba. A birói illetékességet és hatáskört, mely országos törvényekben gyökerezik, ő is respektálni kívánta.

A kit a doktorok paralitkusnak mondtak, arról a nem doktorok tudták, hogy csak részeg, berugott a lopott pénzzel fizetett pezsgős murikól.

Rendén való dolog, — hogy a közönség felháborodik az effajta disznóság láttára. Ren-

dén való dolog, hogy a tolvajt megrugdossák, megpökdössék és aztán tömlőczbe vessék.

Léven azonban a gazdaság ezen a világon meglehetősen polgárjogot nyert nyavalya, — sem az, hogy egy ur lopott, sem az, hogy ezért bezárják, nem meglepő s nagyon kevésbé érdekes.

De az már érdekesebb, hogy az „ördög jogcímet idéz,“ mint Madách mondja.

Az az ember, a ki lopott, nem volt olyan magunkfajta szegény legény. Nem szívott két krajczáros trafikzigarettát, hanem jóféle szivarokat, olyanokat, a melyeket mi csak bepecsételt tüvegcsővön keresztül szagolunk hébe-korba. Nem ivott „dupla köményest“, hanem drága, édesen habzó franczia pezsgő borokat, a miknek mi még a nevét is csak a modern tárczákból tudjuk. (A modern tárczái írói nagy fáradtsággal árjegyzékekből keresgélnek e neveket össze.) — Nem kurizált álmosképt kassziros-frájlának, hanem párisi grófnókat tartott szeretőkül. Nő nem efféle igazi, — hanem csak „afféle“ grófnókat.

Némely, különben kifogástalanul okos emberek már most minden áron el akarják hitetni a jámbor közönséggel, hogy lopni kurta szivarra való, a más pénzén lészegegni az utcasarki grájlerájában komisz gabonaplinkától: ez bűn, csuf bűn, elzúllott alávalóság. De sokat lopni s a lopott jószágot gavalléros módon elfecsérelni: ez -- már más.

Mit tehet ő róla, — mondják — ha zseniális esze előtt idegen az „enyém tied“ primitív fogalma. Igaz, hogy a sátoros cigány is tudja, hogy „ne lopj“, ha mind-

járt nem is követi; de hát mi köze volt ennek a nagyranőtt csodagyermeknek a sátoros cigánygyermek tudományához. Ő ener-vált lelkevel az álmok ködös országában élt, hol csillogó aranyeső hull alá az égből, gyémánttal van faszterezve az utca, nincsen adóprés, siró-rívó özveg, ványadt arcú árvgyermekek s utolsó szennyes párna, a mit az elzekutor kihuz a tehetetlen beteg aggagtyán feje alól. Pedig jól tudhatta volna, mi az a licitáció, volt része benne bőven, s a mikor futkosott fűhöz-fához időhaladékért, akkor talán még sem képzelte magát királynak az álmok világában. Nem tudott bánai a pénzzel. Miért bízták rá? A ki bizik, csatlakozik. Bűnhődjön, a ki pénzét adott a szeretremelőd bohém kezébe...

A hangos torku morálfilozófust lel-kemből utálom. Nincsen visszatartóbb, mint egy erkölcsbíró, ki gőgösen verve mellét világgá ordítja, hogy lopásért még büntetve nem volt s drákói kegyetlenséggel káromolja a szerencsétlen bűnbe esettet.

Jézus Krisztusról még a legvéresebb száju vezércikkelyírók sem állították sohasem, hogy befolyását tiltott uton arra használta fel, — hogy magának jogtalan anyagi előnyöket szerezzen. Még vicinális vasuttyúba se volt sohasem belekeverve. És mégis jó lélekkel meg tudott bocsátani a legmegátalkodottabb megosztóvőknek is.

De azért a lopást, akarki követi el, úgy hívják, hogy lopás.

Senkisé gazember a ezért, hogy gazember legyen. Mindennek meg van a maga

oka-foka, s valamint meg van a jónak, azonképen meg van a gonosznak is.

Nekem meggyőződésem, hogy az ember szabadakarat nélkül szükkölködik. Az etikai determinációt a maga minden konze-venciával egyetemben hiszem és vallom. Ebből következik, hogy a jóról-rosszról, bűnről-erényről másképen bátorodnom vélekedni, mint a „Szent-Rózsafüzér“ és az „Egelytan.“ Ha akarunk nem szabad, a szabad akarat pedig emberi észnek elképzelhetetlen — akkor a gazember tetteit érten épen olyan felelőtlen, mint a bomlott óra.

Igen, de a bomlott órát, azért a miért ő nem tehet arról, hogy galibát csinál, senki sem tartja meg házában. Pokolba vele! Ne rontsa meg a mindennapi életünk megszokott rendjét.

És mert az emberi társadalom azon a sarkkövön épült fel, hogy a tulajdon szent és sérthetetlen, a ki bomlott kedvében megzavarja a szociális élet rendjét, pokolba vele: ártalmatlanná kell tenni.

Én nem mondom, hogy neki a maga szempontjából nincsen igaza, hanem a társadalomnak is igaza van. És vajon miért tűrné a maga igaza rovására a más igazát, ha teheti, hogy ne tűrje?

Itt nem az örök szent igazságról van szó, hanem az éhes gyomrok ösztönéről.

Az emberek soha sem fognak belenyugodni abba, hogy az ördög kirántsa szájukból a falatot, hiába idéz cifra jogcímeiket,

Felhívás a nemzethez!

(Március 15-ik ünnepélyeket rendező bizottságok szervezése és az 1848 március eszméket megörökítő szobor javára alapgyűjtés tárgyában a hatóságok, testületek, iskolák és egyes hazafias érdeklű férfiakhoz és honleányokhoz.)

Hazánk fennállásának ezer éves évfordulóján az alábbi előterjesztést intézzük a nemzet leányaihoz és fiaikhoz:

Bizottságunk 1873-ban legelőször alakult hazánkban a célból, hogy az 1848 márc. 15-én évfordulóját évről-évre megünnepelje és e nagy nap diadalainak emlékét, a nagyjainak iránti kegyeletet élénk emlékeztetben tartsa a fiúk és unokák szíveiben ápolja. Ezzel a céllal az alakuláskor azt is tervbe vette a bizottság, hogy márciusban időszerű ünnepélyek jövedelmét összegyűjti és kamatoztatni fogja arra, hogy abból Kolozsvárt egy e nap eszméit megörökítő szobor létesíttessék.

E napon proclamáltatott ugyanis Erdély egyesítése az anyaországgal: s e hazánk történetében új és szebb korszakot alkotó tények egy monumentális emlékszoborban való megörökítését: önkénytelenül diktálta és diktálja a hazafias érdelet.

Bizottságunk ebben a tárgyban éveken át nem küldött sehoval, példáját követésre buzdító felhívást.

Maga a tény, hogy ünnepélyeket rendezett, évről-évre több követőre talált számos városban, számos községben, benn a hazában és kívül a hazán a hol csak magyar lakik. S mindenütt kezdtek kegyelettel megünnepelni márc. 15-ét. Ez ünnepélyek rendezésére több helyütt alakultak márc. 15. állandó bizottságok is, melyek egy része bár csak alapokban értesült bizottságunk terveiről, ünnepélyek jövedelmét a tervezett szobor alapra, koronkét hozzáunk mégis beküldötte.

A szobor alapára, immár tekintélyes összeggel rendelkezünk és ez a tény önkénytelenül utal arra, hogy most már szélesebb körű felhívást intézzünk az eszme kivételénél való együttes munkára.

Tesszük ezt azzal a szíves és hazafias kérelemmel, hogy a mennyiben, a körében, a fentebb jelzett célokra március 15-iki bizottság valahol a hazában még nem alakult volna: kegyeskedjenek oda hatni, hogy ilyen alakítsassék.

Ily bizottság alakítása most a februáriusi hónapokban időszert, a mikor az előkészületek tételére idő áll rendelkezésre.

Az alakult vagy alakítandó bizottság által rendezett ünnepélyek lefolyásáról szóló jegyzőkönyvet és a befolyt összeget kérjük: „Deáky Albert” bizottsági elnök Kolozsvárt, ezim alatt, hozzáunk beküldeni. Bizottságunk a jegyzőkönyveket megőrzi, a befolyt pénzt kamatoztatja s mind az ünnepélyről, mind pedig a befolyt pénzekről időről-időre a „Történelmi Lapok”-ban beszámol.

A bizottságok megalkotására nézve megemlítjük még, hogy ennek szervezete bizottságunk egyszerű szervezetének mintájára volna a legegyszerűbb.

A mi bizottságunk ugyanis áll: állandó elnökből és legfőleg 48 tagból, kik közül választatik a jegyző és pénztárnok.

A tagok közül azok, a kik egy év alatt az ügy iránt érdeklődést nem mutatnak, kihagyatnak és helyük újabb érdeklődőkkel

töltetik be. Működik március 15-én és más hazafias jellegű ünnepélyek rendezése körül is év egyéb szakában is.

A kolozvári március 15. bizottságának két kötet kiadványa van, a melyekben működése, a rendezett ünnepélyek s az elmondott jelentékeny beszédek befoglaltatnak. Azonkívül működését a „Történelmi Lapok”, évfolyamai ismertették. Közöltek több beszédet és verset is. Ezek megkönnyítik a bizottságok szervezését s irányadónak szolgálnak ünnepélyek rendezésénél.

Kérésünkre vonatkozólag becses értesítést és kedvező választ várva, hazafias üdvözléssel vagyunk.

A kolozvári márc. 15. ünnepélyeket rendező állandó bizottság nevében.

HORY BÉLA
pénztárnok.

DEÁKY ALBERT
elnök.

Felfedezések.

— Röntgen készülékkel. —

Ma Röntgen professzor készülékével érdekes megfigyeléseket tették Kolozsvárt.

Miután a csodakészülék által láthatatlan dolgok láthatóvá válnak, a következő rejtett dolgok jöttek napvilágra.

— A piacon árult tejek, fehérre festett vizeknek látszóttak.

— A tejfőlig higitott lisztkeverék.

— A kutyák agyában disz ok levél terve látszik, melyet a rendőri hatóságnak szándékozott kiállítani a szájkosár állhatatos megtagadása miatt.

— A közúti vasut soha sem üres, mert eltáposított lelkek terhe nyomja.

— A kereskedővilág hatóságilag engedélyezett végeladásra készül.

— A fiakkor-lovak agyállományában nincs megrágyzott az állatvétel egyesület létezése. (Természetes, mert ellenesetben ortalomért folyamodna a legtöbb, a melyik nyomorult testét alig bírja vonszolni. szerk.)

— A bálozó ifjúságnak a szíve duzzadt, az erszénye lapos.

MINDENFÉLE.

Kolozsvár, február 15.

— **Uj angol regényünk** közlését lapunk mai számában kezdtük meg. Az érdekesítő regény címe:

„Egy asszony története.”

Ájáljuk olvasóink szíves figyelmébe.

— **II. Téli király.** Nehány hét óta gyászoljuk a korán kimúlt I. Téli király Öfelségét. Gyászolták az elhagyatott, sötét, sáros fekete utcákat, gyászoltunk mi, gyászolta az ég a mely látva siralmas helyzetünket,

„Fellegekből vett magára gyászmezt, és megosztva szenvedésünk könnyeztet.”

S íme a sötét gyászra nász következett. Tegnap este egész váratlanul betoppant II. Téli király Öfelsége hófehér bundában, hű kísérettel. Kísérői voltak a hideg szél és a fergeget. Ma reggelre azonban a nagy garra bevonult uralkodó vonagolni kezdett. Uralkodása aligha lesz tartós. Az elesterő gyöngének látszik benne. A láza nagy, ér-

verése pedig alig 1 1/2 fok a fagyponthoz alul. Ilyen kevés életörő tartós uralkodást nem biztosít. A koresolyázást kedvelők a szokásos hódolát helyett kicsinylő megvetéssel nézik végig a betolakodott II. Téli király uralkodót.

— **Mátyás-sereg a király előtt.** Kolozsvár város a millenári ünnepségekbe felvett bandériumba, mely az egész ország hódolatát a Magyarország municipális rendszert fogja bemutatni a koronás király előtt, szintén részt vesz. Végérvényesen még nem állapították meg a kolozvári bandérium díszöltözését. Miután Kolozsvár városa Mátyás király nevével van összefűzve, Mátyás királyból kell a bandériumokhoz a motívumokat kikeresni. Minden város és minden megye a saját múltjából veszi ehhez a bandériumhoz az inspirációt. Miután Mátyás királynak alkotásai közül a fekete sereg emléke tartotta fenn a köztudatban magát legtovább, azért mi azt indítványozzuk, hogy a kolozvári bandérium mutassa be Mátyás király fekete seregének lovasságát. 94-ben a nógrádi királylétogatás alkalmával a Zubovics Fedor által szervezett bandérium is ilyen ruhát viselt. Kolozsvárt van elég historikus, ki a ruhák korhű összeállítására szíves segédkezést nyújtana.

— **Március 15.** A március 15-iki ünnepélyeket rendező kolozvári állandó bizottság holnap délután 4 órakor Deáky Albert lakásán ülést tart. Az ünnepélyt a bizottság tekintettel a millenaris esztendőre sokkal nagyobb szabásulag hajítja rendezni, mint az eddigieket. Kérjük a tagokat már ebből a szempontból is számosan megjelenni.

— **Az „Itthon” estélye.** Az „Itthon” legközelebbi összejövetelét szerdán (február 19-én) tartja meg. A programmu néhány tréfas számot fog tartalmazni és aztán tánc lesz. Az estélyen, mely 1/9 órakor kezdődik, Pongrácz Lajos zenekara játszik. Az estély egészen tréfas jellegű lesz és a farsang befejező mulatságát képezi s így a kik megjelenésre illetékesek, tetszés szerint maszkban vagy jelmezben is megjelenhetnek.

— **Diszes esküvő** folyt le ma délután 4 órakor a főtéri róm. kath. templomban, Loránth Dénes csendőrfőhadnagy esküdtött örök hűséget Lázár Mathild k. a-nak, Lázár Árpád m. kályáni nagybirtokos bájos és kedves húgának. A polgári szertartás d. e. 11 órakor folyt le dr. Nagy Mór anyakönyvezető előtt. Az egyházi áldást Bíró Béla apát-plebánus adta az ifjú párra. Násznagyok voltak Lázár Árpád és Szelestey Károly csendőrszázados, násznagyasszonyok: öz. Csiky Lázárné és Szelestey Károlyné, koszorú leányok: Lázár Gizella, Csiky Sárika, Csiky Katus és Bogdánffy Anna, vőfélyek: Unterländer Lajos csendőrszázados, Borhi Sándor csendőrbadnagy, dr. Koneczvald Vilmos és Szelestey László cs. és kir. hadnagys. Az egyházi szertartás után fényes estebéd volt a menyasszony bályjánál, melyen jelen voltak: Lázár János, Bogdánffy Gábor, Bíró Béla, Nagy Mór, Cs. Csiky Emánuel, Szacsavay Dénes és Ferenczi Dező stb. Az ifjú pár az éjjeli vonattal Budapestre utazik. Boldogságot és sok szerencsét kívánunk frigyükhöz.

— **Tánc közvetítő üzlet.** Azt a századot éljük a melyben dühöng a felvilágosodás.

Ez az a nagy század, melyben nincs többé kopasz fej, de vannak gavalléroktól levett férfi ruhák s „tehetséges utazó-ügynökök”, ez a nagy század megint vetett ki magából valami újat, mely ezuttal bálozó hölgyeknek fog örömet okozni, már azoknak, a kik petrezselyem árulástól félnek. Mert most már petrezselyem sem lesz többé. Legalább azt látjuk egy szabatos kereskedői irással irt levélből, melyet „Felhívás táncszelvelő hölgyekhez” ezim alatt egy vállalkozó szellemű úri ember küldött be szerkesztőségünkbe.

Az a leleményes ur ugyanis magát és segédeit állandó tánczosoknak ajánlja föl a petrezselyem áruló, vagy attól féltő fiatal hölgyek számára s igenis praktikus módon egyesíti ajánlatába a hasznost a kellemessel.

Íme a tarifája minden tánczhoz és korhoz praktikus alkalmazva:

I. Hölgyeknek 30 évig Csárdás 20 kr. két „hogyvittál” 28 kr. Hopsz-polka 15 kr., Mazurka 5 kr. Keringő „drei Shrittes” 12 kr. „zwei Schrittes” 8 kr. Négyes és kotillion külön egyezkedés tárgyát képezik.

II. Hölgyeknek 30 éven felül 50 perczent pótlékkal.

III. Hölgyeknek 30 éven és 90 kilogrammon felül kettős díjtétel,

IV. Hölgyeknek 40 éven felül kilogrammokra való tekintet nélkül másfélszeres pótlékkal.

V. Anyósok ötszörös díjtételt fizetnek s ezen kívül köteleztetnek tánc közben álarcz viselésre.

Öt forinton felüli megrendeléseknél 10 százalék díjkezezmény.

— **Kamara-estély.** A kolozvári zene-konzervatorium tegnap, február 14-én szépen és jól sikerült kamara estélyt rendezett. Nagy és diszes közönség gyűlt össze, — hogy a 3 klasszikus és nagy stílusú piécéből álló kamara zeneestélyét végig hallgassa s a nehéz darabok művészi előadását élvezettel és gyönyörködve fogadja. A tegnapi estély is meggyőző bennünket ismételtelen a fellépett kolozvári zenészek valóban virtuóz képzettségéről s ha az összjáték, összhang tekintetében volt is itt-ott kifogásolni való, mégis általában véve igazi műtélvezetést nyújtottak tegnap. A kamara-estély programja, Schumann műveiből összeállítva egyébképen a következő volt: 1. Schumann: Vonós négyes, ap. 4. (fis moll) Andante expressivo. Allegro m. moderatio, Assai agitato. Adagio molto. Allegro molto vivace. Előadták öz. Ruzitsa Béláné, mint prim hegedűs, Müller Viktor (2-hegedű) Altmann Hugo (Viola) Szerencsi (Cello) 2. Schumann: Kettős dala. (Spányol szerelím dalok ezimű dalciklusból). Énekeltek Urbanetz Emilia és Brauner Angela. Harmadik helyen és vezetéssel Schumann zongora négyese következett assai, Allegro manon Trope, Sheezo, Andante canta bile, Finale. Előadták Ruzitsa Ilona zongorán, öz. Ruzitsa Béláné hegedűn, Altmann Hugo violán és Szerencsi Ede cellon. Minden egyes szám után a jelen lévő zajos tapsokkal intalmazták a szereplőket. — (Vates!)

— **Színház.** Tegnap este hosszas pihenetetés után az Úf királyt Rákosi Jenő bohózatot operettjét adták. Az előadás magával a darabbal is harmonizálva clownszerű, cirkusosba való volt. A szereplők között egyéb képen féktelen könnyedség dühöngött, mintha

Dionysios varázsa alatt állottak volna, Hegedűs és Vendrey majdnem egészen újra írták a darabot, mert a mi régi benne volt, azt mind az aktualitásba fullasztották. Rossz viccekkel senkit és semmit sem kíméltek — és hát az ember túltette magát mindenféle ítéleten együtt mulatott a mulatókkal. Vicználs, képvásárlás, néppárt, színház államosítás, zálogház, vidéki zsurnalisztika stb. mindenféle megvált tegnap énekelve. Még legdiszkréttebben Siposs Etel ábrázolta Lazulit. Ő is tulzásba ment többször, de legálabb nem dolgozott vaskos eszközökkel. Legkomolyabb volt Vendreyné a hercegnő szerepében de hiába minden, ha nem dalolhatja: „En is Arkádiában születtem!”

— **Dr. Márton Lajos** a kolozvári egyetem matematikai és természettudományi karsának jeles és hírneves tanára az egyetem ez idei rektora mint értesültünk sulyosan beteg. A jeles tanár már régóta szivbajban szenved. Reméljük azonban, hogy rövid idő múlva ismét régi erővel fog kadetrájára visszatérhetni, és nagy tudományával régi munkakövével fogja előadásait és a repülési probléma körüli kísérleteit folytatni.

— **Nomen est omen.** A legutóbbi napok szenzációja már bent foglaltatik a mostani kormányférfiak nevében a mint következőkből látható:

JosiPovics

Lukács

Erdélyi

Wlassics

Perczel

JosiKa

Bánffy

Sőt nemcsak a szenzáció hőse hanem maga a kurrupció is benne van a miniszterek neveiben; íme:

JosiKa

JosiPovics

DaRányi

Fejérváry

Lukács

Perczel

Wlassich

Dánjel

Bánffy bárró

— **Küry Klára a vizsínháznál.**

Már hetek óta beszélnek arról színházi körökben, hogy Küry Klára, a népszínház ünnepelt primadonnája megváltik a népszínház kötelékéből. Beavott helyről nyert értesülünk szerint, ez a hír való, s Küry Klára legközelebb már meg is köti a szerződést a vizsínház igazgatóságával.

— **Kilencz házasság egy végben.** A kolozvári anyakönyvi hivatalnak jó dolga van. Holnap s holnapután farsang végezte öröme és emlékeztetőre kilencz mátkapárt bocsát a házasság boldog révpártjára. Vasárnap d. e. fog kötetni a századik házasság a kolozvári anyakönyvi hivatalnál. E századból az ideai farsangra 44 házasság esik. A múlt évben 61 házasság kötöttetett, a miből nyilvánvaló, hogy holnap ötlet mulja felül a század a házasságkötések száma. Házassági hirdetés volt a múlt év három hónapja folyamán 60, az ideai másfél hónap alatt pedig 70. A hirdetések száma tehát szépen növekedik.

— **Ujtás a világítás terén.** Szenzációs hírt közölnek a fővárosból az Ellenzékekkel. E hír szerint a légszesz és borszesz lámpáknál

— Ugy, tehát mátlól kezdve nem mi leszünk e háznak az egyedüli lakói. Milyen bosszantó!

— Én nem goondolom, hogy az új lakók nekünk alkalmatlanok legyenek. Valószínűleg ők oly csendesek lesznek, a melyeknek mi gyunk.

— És rokonszenvet fognak érezni irántunk. Az egyik közülök szintén beteg és Letti, ő sokkal rosszabbul van, mint a hogy te vagy és voltál.

— Melyik, a doktor?

— Nem: a testvére, akit a bátyja légváltoztatásért hozott ide.

— Láttad őket? Ezt előbb is megmondhattad volna.

— Akár minek örültem volna a mi szórakoztat vagy érdekel. És úgy látszik, hogy te mindent megtudakoztál róluk.

— Természetesen. Nagyon fontos dolog volt tudnok, hogy kik lesznek a szomszédaink, mint szintén nekik is, az ifjabbik beteg állapotában. Fogadom, hogy a doktor éppen annyi fáradságot vett rólunk a szomszédjairól mindent megtudni, — mint én tettem.

— Láttad őtet?

— Nem; csak a hátát és az kerek volt és a kabátja vállain meglehetősen kopott.

— Ugy hát nem gentleman?

— Ha esetleg szegény gentleman, miért ne lehetne a kabátja kopott?

— Én nem szeretem a szegényeséget, mondá Letti a vállát felvonva; és shárolja, mely azon boldog napok maradványa volt, midőn a kis ikrekről azt hitték, hogy gazdag örökösök lesznek és nem szegény tanítónék — betakaródtak.

(Folytatása következik.)

Az asszony birodalma.

REGÉNY.

CRAIK ASSZONYTÓL.

— Két kötetben. —

Az „Ellenzék” számára fordította: **Amica.**

ELSŐ KÖTET.

„Királynéknak kell lennetek mindig: Királynéknak a szeretőkökhöz; Királynéknak a férjetekekhez és fiatalokhoz... De, fájdalom! nagyon gyakran rossz és gondatlan királynéi vagytok, a kisebb dolgokban ragadva meg az uralkodást, míg a nagyobbakban lemondatok róla!

Ruskin.

I.

— Oh, Edna, oly fáradt vagyok! És úgy találok, hogy az a legunalmasabb hely az egész világon!

— Annak találok edesem? Pedig éppen ez a hely az, a havá jünni kívántál.

Edna azon a csendesítő, de vidám hangon beszélt, a mit az emberek — az az, a Kenderdine Edna féle emberek — a betegekkel szembe ösztönszerűleg használni szoktak; és a munkáját letéve — az ő kis kezei ritkán voltak valami féle munka nélkül — gyöngöden és aggályosan nézett a testvére. Mert ők ikertestvérek voltak: ámbar, a hogy az ikrekkel néha megtörténik, annyira különböztek egymástól, hogy rokonoknak is alig gondolhatták őket.

— Letti edes, te tudod, hogy mihelyt egy kicsit jobban kezdtem lenni, a Wight sziget volt az a hely, hová légváltozás kedvéért jünni kívántál.

— Igaz: de ennál akárhány szebb helyet is találhattunk volna a Wight szigeten például Ryde, hol sok bérház van, és egy jó védgát és valószínűleg egy esplanade.

Kis leány koromban, midőn gazdagok és boldogok voltunk a Brightoni esplanadot menyire élveztem.

— Boldogok voltunk akkor? — Én nem emlékezem arra De tudom, hogy én azóta is éppen olyan boldog voltam.

— Te mindig boldog vagy, — viszonzá a beteg, bosszusan. En azt gondolom, hogy téged semmi sem tudna e világon boldogtalaná tenni.

Edna megremezt egy kissé, de az ablak függönyének az árnyékába tilt és nem látszott.

— Velem hasztalan fáradság veszekedni azért, mert nem akarom mindenkinek a sötétebb oldalát látni; elég időm lesz arra, ha Kensingtonba haza megyünk. Most itt vagyunk, hogy a szünidőket használjuk, szép időnk van, kényelmes szállásunk, nem kell az iskolában tanítanunk, és nincs semmi dolgunk csak az, hogy mulassuk magunkat.

— Mulassuk magunkat! Hogy tegyük azt? — Mi itten egy lelket sem ismertünk. Itt bent a szobában nincsen semmi dolgunk, és senki sem jön bennünket meglátogatni: és künn egy teremtes sincs a kit lássunk vagy kihez beszéljünk.

— Én azt gondolom, hogy a mi embertársaink utjából ki akarunk térni. De különben is, azok most nem tűrődnek velünk. És nem mindenkinek bérház az, mely bennünket a Skarlát himlő után befogadott volna.

— Azt nem kellett volna megmondanunk.

— Oh Letti, nektek kötelességünk volt azt megmondani.

— Edna, te oly neveléses lelkiismeretes vagy! Nincs türelmed veled!

Edna nem válaszolt: és valóban hasztalanul válaszolt volna a szegény lábadozó betegnek, kinek sorány arca elárulta, hogy

a gyógyulásnak éppen azon a fókán van, midőn az ingerlékeny idegeket minden sérti és beteges képződése napjában husszor is megváltoztatja a hangulatát.

E két fiatal tanítóné a fél év közepén vonta el a veszelési betegség a munkájától, az iskola bezárása kényszerítve őket, mely az egyik testvért a halál küszöbére hozta, és a másikat a betegápolás fáradsága miatt szintén közel vitte ahhoz; de ez a napali szoba melyben ültek még nekik sem volt kellemetlen.

Nagyon csinosan és tisztán volt tartva, egy nagy ives ablaka a verandára nézett: azon túl egy kis kertre: még távolabb egy keskeny darab közkiklára, melyet alacsony sövény vett körül, hol a fehér virág kökény teljes pompájában díszlett, és hol a vörösbegyegek egész nap énekelve a fészketek rakták. Lent a szikla lábától annak a nem látott tenger hullámzásának a hangos morgogása hallszott, mely a messze távolban lomha csendességben terült el, és a kora tavaszi napfényben szemképrázatos ragyogással csillogott.

És bizonyval az a fönséges látvány sok szomorú hívet megörvendeztetett volna, és üdítő szellője mely sósan és frissen jött be a félig nyitott ablakon, de nem hidegen, sok beteg lelken és testnek egészséget adhatott volna — feltéve, hogy a lélek olyan volt, melyet a természet meg tud vigasztalni. De nem mindenkivel tudja azt tenni.

A szegény Letti az ilyen megvigasztalhatók közé tartozott. — Szemei olyan szomorúak voltak mint mindig, és hangjának éles érezes csendesége volt midőn azt mondá.

— Edna, én nem tudom elképzelni, hogy te miért csinálsz olyan nagy háhót azon láz felett. Te mindenkit elűztél tőlünk, mint ha pestisesekek lennének volna.

Ma reggel hallottam, midőn a háziasz-aszonynak a lelkére kötötted, hogy azzal az

használt égő testek fényét háromszoros mértékben lehet fokozni az által, ha a lámpákhoz kétszer akkora üvegcsövet használnak, mint a miyennek használata jelenleg divatban van. E cső hosszabbítás által több levegő jut az égő anyaghoz s így a fényhártya fokozására az háromszoros erőt tud kifejteni. A fővárosban tett kísérletek nagyon szép sikert értek el. Például az a terem, a melyet eddig hat lámpa világított be, két lámpa új csövek rá helyezésével ugyanezt a fényt elő idézte. Ebben a dologban előnyös az, hogy a lámpa semmi költséges átalakítást nem kíván s csupán a cső néhány krba kerülő kicseréléséből van szó.

— **Meghívás.** Holnap, vasárnap délután 3 órára a honvédegyet választmányát az elnök lakására értekezletre meghívja az elnökség.

— **Az Erdélyi Múzeum-Egyet.** orvos-természettudományi szakosztálya f. hó 18-én február hó 18 napján d. n. 5 órakor az elttani intézet helyiségében közgyűlést tart.

— **Táncmulatság.** A kolozsvári iparos ifjak önképzőköré saját pénztára javára 1896 febr. 16-án a városi vígadó nagybörmében zártkörű táncmulatságot rendez. — A rendező bizottság élén állnak: Benigni Sámuel egy. elnök. Váradi Albert, egy. titkár. Gergely Kálmán, egy. pénztárnok. Sennyey Sámuel, egy. gazda. Győri Albert, egy. jegyző. Belépti díj személyenként 1 frt, családjegy 3 személyre 2 frt 2 személyre 3 frt. Ablakjegy 1 frt. Karzat 50 kr. Jegye előre váltható az önképzőkör, helyiségében (nagymalom-utca 6. sz.) este a helyszínén. Kezdeté este 8 órakor.

— **Ebéd a kalazantumba.** A kolozsvári r. k. Kalazantium nevű papnöveldeben ma dében diszes ebéd volt, a melyen részt vettek az egyházi férfiakon kívül a városi notabilitások közül is többen. Az ebéd délután 2 órakor vette kezdetét.

— **Farsang utolsó vasárnapja** lesz a holnapi vasárnap. Az egyház szabályai szerint a vasárnapot követő keddinnappal be záródik a világ zajos épületeinek több hétet át nyitva tartott kapuja. A bálók lefolytak s a csendesebb és házasabb jellegű mulatságok fognak ezentúl dominálni. A nemes policzia is, mely eddig a vendéglők és mulató helyek egész éjjel való nyitva tartását megengedte, szerdától kezdve vendéglősök és kávéosokkal penitencziát azaz zárórárt tartat. Így fogunk bele menni a bójtbe, a bójtból pedig kibontakozunk majd a tavaszba, a zöldebe.

— **Gyászhir.** König Lajosné sz. Andráska Róziája f. hó 13-án d. n. 1/6 órakor, élete 44-ik. évében meghalt.

— **Gyászhir.** Egy derék urnó haláláról kaptuk az alábbi gyászírt: Alólirottak a szív igaz, fájó érzetével jelentik, hogy a szeretett és felelhetetlen jó édes anya, testvér és rokon öz. Stritzky Antalné szül. Czirják Juliána f. hó 13-án déli 12 órakor, élete 57-ik, özvegyisége 27-ik évében, hosszas betegség következtében megszűnt élni. A szerető családjára, az igaz hívő keresztény nő nincs többé Sirba szállt életének áldásosan felhasználhat napjai után, hogy Isten kezéből elvegye az igazság koronáját ama jobb hazában, hol földi hűség záloga a jók örök üdvének. Aludj békében felejtethetetlen jó anyának és testvérünk! Áldás és béke lengjen drága porai felett! Kolozsvárt. 1896 febr. 13-án. Stritzky Árpád és Stritzky Julia, mint gyermekei, Czirják Sámuel és neje, Reschner Emília és gyermekei, Czirják Róza, öz. Z. Bodola Károlyné és gyermekei, idb Czirják János, neje Zachariás Emília és gyermekei, Czirják Sándor öz. Czirják Albertné, szül. Reményik Mária és gyermekei, Stritzky Károly és neje, Bikfalvy István neje és gyermekei, öz. Minorich Albertné és gyermekei, mint testvérei, sógorai és sógoróni. Az elhunytak temetése ma d. n. 3 órakor történt nagy részvét mellett. Nyugodjék békével.

— **A kiállítás bérletjegyei.** Az ezredéves kiállításra már megkezdődött a kiállítás egész tartalmára érvényes bérletjegyek kiadásai. A bérletjegyek névre szólnak s fotográfiával vannak ellátva. A kiállítás egész tartalmára, mindennap érvényesek, a megnyitástól a bezárásig a nap minden órájában, még a megnyitás napján is, a megnyitó ünnep befejezése után. Hogy a bérletjegyek tulajdonosai a bejáróknál felállított turnikák előtt ne legyenek kénytelenek várakozni, az ő számukra minden kapunál külön bejárókat fognak csinálni. A bérletjegyek árai: a.) A kiállítás egész tartalmára érvényes bérletjegy ára: 20 frt. b.) A bérletjegy tulajdonosának családjához tartozó személy és alkalmazott számára ugyanilyen jegy 10 frt c.) Kiállítók családjához tartozó személyeknek és alkalmazottaknak szóló bérletjegy 10 frt. d.) Állami és közhivatalnokok, valamint a közös hadsereg és a m. kir. honvédség és csendőrség tisztjei nemkülönben az ezek családjához tartozó személyek és alkalmazottak számára ugyanilyen bérletjegy: 10 frt. e.) Tízzenkét évesnél fiatalabb gyermekeknek való bérletjegy, 5 frt 50 kr.

A bérletjegyek a kiállítási jegyirodában kaphatók: (Gizella tér és Vigadó utca sarkán I em.) mindennap reggel 8 tól este 10-ig. A közönség kényelmére a jegyirodában fényképező műtárem is van, amely este is dolgozik, s 1 forint 50 krajczárért csinál egy-egy felvételt. Az időleges állatkiállításokra, amelyek külön területen lesznek, (Városliget, Erzsébet királyné utja) s a rendes belépő jegyek s a bérletjegy nem érvényesek. Ezekre külön 50, 30 és 20 krajczáros jegyeket fognak kiadni, valamint az összes kiállításra (62 nap)

érvényes bérletjegyeket is 5 forintjával. A kiállítási bérletjegyek tulajdonosai kedvezményesen áron válhatnak az állatkiállításokra érvényes kiegészítő bérletjegyet még pedig: a 20 frtos bérletjegyhez 3 forint, a 10 frtos bérletjegyhez 2 frt 50 kr, az 5 forint 50 kros 2 forint.

— **A kiállítás reklámja.** A kiállítás igazgatósága százazekre menő prospectust küldött a külföldre, mindenté az illető ország nyelvén. Ezeket a prospectusokat részben magánosok, részben az osztrák-magyar konzulátusok terjesztik. A milleniumi kiállítás plakátjai olvashatók a világ összes nagyobb városaiban, azok minden nyilvános helyén, vasúti- és hajó állomáson. A mellett a kiállítási igazgatóság saját osztálya által küldött önközlőket tart fenn a külföld politikai és szépirodalmi lapjaival amazokat a hivatalos közlésekkel. Magyarországra vonatkozó történeti és statisztikai anyagokat emezeket a kiállítástól való illusztrációkkal látja el. Gondoskodott a kiállítás igazgatósága arról is, hogy a külföldiek érdeklődését alkalmai felvilágosító útján tartsa ébren. Ilyen felvilágosítókat tartottak. Amerikában Perczel Lajos, Szűgyényi Emil, Karsner Ede. Dániában Schunacher a kiváló író is most készült felvilágosítókat tartani Angolországban Felbermann Lajos ki már eddig is nagy szolgáltatásokat tett Londonban a millenium ügyének. Hogy e minden irányban kiterjedő reklámnak megfelelő visszhangja van, arról élénknek tanusodik az a sok ezer levél, melyekben külföldiek aprólékos felvilágosításokat kérnek és tömeleltatgatásukat előre bejelentik.

— **A svéd király kiállítása.** A császári és királyi közös külügyminiszter a napokban átírta értesítette Dániel Ernő kereskedelmi ministert, mint az ezredéves országos kiállítás elnökét, hogy a svéd királyi kormánytól folytatott tárgyalásai eredményre vezettek, s Oszkár svéd király megengedte, hogy a kincstárban őrzött magyar emlékek a történelmi kiállításra kerüljenek. A kért magyar vonatkozású két emlék a stockholmi svéd királyi „Lifrúst kammarén”-ben (Leibfrúst-kammer, udvari fegyver és ruhátár) van; ezek az emlékek: egy Báthory István képevel díszített kard, és Bethlen Gábor török kardja, melyet II. Gusztáv Adolf svéd királynak adott ajándékba. A kardok, a melyek a történelmi kiállításra kerülnek, olyan értékesek, hogy elszállítás előtt százezer svéd koronára biztosítják.

— **Schlauch Lőrincz ajándéka Debreczennek.** A debreczeni katolikus egyházbizottság ülést tartott melyen nagy örömet és lelkesedést keltett Schlauch Lőrincz Nagyvárad bíboros püspökének levele, melyben arról értesíti a debreczeni r. kath. egyházat, hogy a debreczeni aligimnáziuma a millenium emlékére főgimnáziummá való fejlesztésére 300.000 koronát bocsát rendelkezésére. Az egyházközség üléseiből kifolyólag meglehangú köszönő táviratot küldtek Schlauchnak.

— **Svastics ügy folytatása.** Svastics Imre huszárfőhadnagy, a zalai főispán fia magáévá tette az atyja ügyét s legutóbb lovasági elégtételt követelt Csesznák József perkel ügyétől, a ki azonban megtagadta azt mindaddig, míg Svastics ügyben megindított törvényes vizsgálat befejezett nem nyer. Az ifj. Svastics ekkor három tisztársával tetteles inzultusokkal akarta párbajra kényszeríteni az ügyvédet. A tisztek behatoltak Csesznák lakására s ott készülték őt inzultálni, de a főszolgabíró beavatkozása megmentette a bántalmaktól. Csesznák most távirattal kérte a tisztek ellen Fejérvári Géza honvédelmi miniszter védelmét, a ki azonban eddig még nem intézkedett.

— **A debreczeni öös fogat** egyik érdekessége lesz a június 8-iki bódoló díszfelvonulásnak. A hatalmas Noniusokat Debreczen város száz év óta fennálló törzs méneséből választották ki. Új magyar lószerszámokat kapnak a város színeit (kék, sárga) viselő díszítéssel s abban a Küber-féle díshintóba fogják amelyen 1890-ben a király Debreczenbe bevonult. Buzavirág színe lesz a kocsi, a bakon ülő hajdu a lovakat vezető két csatlós, valamint a város bandériuma zászlóvivője mellett menő csatlós gazdag arany pázsománsot egyenruházata. Ezekhez mintául az 1814-ben felállított debreczeni lovas és gyalog polgárorség öltözetét szolgált A 8-12 tagú uri bandérium saját fényes díszmagyar ruháját viseli míg, az esetleg szervezendő polgári bandérium egyenruhába öltözködik.

— **A titokzatos grófné.** Párisi körökben nagyon élénken foglalkoznak most a magyar lapoknak Cheyigné grófnőről írott közleményeivel. Az az állítás, hogy Cheyigné grófnő felvilági hölgy volna, nagyon felingerelte az előkelő köröket, a hol a grófnét nagyon tiszteltetreméltó és vagyonos asszonynak ismerik, a ki 4000 frank provizióért nemlévő képet Pulszkyknak s annál kevésbé lehetett kedvese. Azt hiszik, hogy az a nő, a ki Pulszkyval a képet vásárolta, nem volt Cheyigné grófnő és illetéktelenül használta az ő névjegyet. Balonyi vizsgálóbíró is kezd az érdekes hölgy iránt érdeklődni. Az a nyugta ugyanis, melyet Pulszky a Rafaelkép megvételéről bemutatott nem egyéb egy aranysegélyt névjegynél, melyen Cheyigné grófnő elismerni a 189.000 frank átvételét. Valószínű, hogy a vizsgálóbíró már a közelebbi napokban meg fogja keresni a francia bíróságokat, hogy nyomonzzák ki Cheyigné grófnőt és hallgassák ki. És talán az sem lehetetlen, hogy Cheyigné grófnő meg fog jenni Budapesten mert a szabadelvű pártban tegnap este több képviselő beszélt arról, hogy ők nagyon jól ismerik Cheyigné grófnét.

— **Nansen az északi sarkon.** Frithiof Nansenről, aki azért indult el expedíciójával, hogy megközelítse az északi sarkot, szenzációs hír érkezett. Egy írkucci embere

Kalknaver, akit úgy látszik megbízott ezzel azt telegrafálta északi Szibéria prefektusának, hogy Nansen elérte az északi sarkot, ott szárazföldet talált s most már visszaindult. Egy christiana telegramm szerint, ott nem talált hitelt ez a hír. Nansen hozzátartozói föl is kérték a Norek távirati irodát annak a kijelentésére, hogy ők nem hiszik azt, hogy Nansen elérte az északi sarkot. Ez a rokoni és baráti bizalmatlanság azonban természetesen keveset változtat a dolgon, ha a Kalknaver telegrammja alapos.

— **Összeesküvés a szultán ellen.** A legújabb elfogatások a szultán személye ellen tervezett összeesküvéssel függnek össze. A szultánnak a jövő héten Achmet próféta mecsetjébe kellett volna mennie és az összeesküvők erre az alkalomra tartották fenn tervük végrehajtását. Az evezős, a ki a szultánt a mecsethez vitte volna, a mecset helyett egy hadihajóra tartozott volna őt szállítani, a mely hajó nyomban teljes gőzerővel indult volna el Synitra felé s a szultánt ríkényszerítették volna, hogy vagy a reformjavaslatok végrehajtását elrendelje, vagy pedig mondjon le trónjáról. Az összeesküvés most felfedeztetvén, az abban résztvevők is ismertekké váltak kézrekerült az az okmány is, melyet valamennyien aláírtak megesküdvén arra, hogy tervüket végrehajtsák, ha valamennyiüknek meg kell is halniuk. Az összeesküvés fővezére a tengerészeti közlöny szerkesztője volt, a kinek másik két magasabb rangú tengerészisztól együtt kik szintén résztvevtek az összeesküvésben, sikerült külföldre menekülnök.

— **Vagyont erő bélyeggyűjtemények.** A bélyeggyűjtemények nagy drágaságáról időnkint szárnya kell egy-két hír. Az elszázi Mülhausenben a minap Favre Gaston Jules Vernichon párisi bélyegkereskedőnek hatvanháromezer forintért adta el a gyűjteményét amelyben supá használatlan európai bélyeg van Londonban pedig Ehrenbach Róbert használatlan ó-német bélyegekből álló gyűjteményét hetvenháromezer forintért adta el. Ezt a gyűjteményt a Stanley Gibbons londoni bélyegárús czég vette meg.

— **Vasut a Niagara fölött.** Az amerikai vállalkozási szellem legújabb merész eszméje az a terv, hogy vasutat akar építeni a Niagara-zuhatg fölött. — Kanada kormánya már megadta erre az engedélyt. — Jelenleg New-Yorkban folynak a tárgyalások ebben az ügyben. Röviden körvonaloza, a következő tervet akarják megvalósítani: Minden parton körülbelül 6 méter magas aczél tornyokat építenének. Ezekre a tornyokra kabeleket erősítenének, a melyekre aztán húszt személyt befogadó sasutit kocsikat függesztenének. — A kocsik természetesen a vizeses fölött mozognának.

— **Uj emberfajt** fedeztek fel ujjban Egyiptomban és mutaták be a British Association embertani osztályának tavalyi ülésén. Az új emberfaj csontmaradványából a Nilus völgyében 200 drb. koponyát és mintegy 4-500 csontrestet találtak. Egy koponyatűdös összehasonlított a koponyákat az arktikus és mérsékelt égöv koponyáival és konstatálta, hogy határozottan a tropikus öv alá tartozó emberfaj maradványai, de melyek eltűntek a néger koponya szerkezetétől. Gondolkodóba ejtők azok az edények, melyeket a csontok mellett találtak. Ezek kézzel formált edények, holott tudvaleg, hogy egyiptomiak ismerték a fazekas korongot. Igen érdekesek a fém-tárgyak, a hosszú pengéjű kések és a vadak számára készült csapadék. Korsóik márvány utánzatra csodálatra méltó. Az antropologusok nézete az, hogy az ujoanban felfedezett emberfaj Dél-Palesztinából ered, de vannak feltevések, melyek Észak-Afrika őslakói maradványának állítják a talált csontokat. Az előbb hypothézis hívei a dél-palesztinai őslakók. Egyiptomba való vándorlást a 6 és 12 dynasztia között levő periódusra teszik.

— **Száz ember a tengerben.** Ali-csantaban, mint Madridból telegrafálják, leszállt a hajóhíd, a melyen át nagy embertömeg iprkodott egy tengeri gőzörsre. Kisebb zuzódáson kívül egyéb baja azonban senkinek sem esett.

— **Szellemes mondások.** A legillatosabb parfume a világon annak a nőnek lehetete, a ki szeretünk. — A csók hasonlít ahhoz az italhoz, melyet ebéd előtt iszunk, hogy étvágyat kapjunk. — A leány a férfiban a férjét, az asszony a férjben a férfit keresi. — A plátói szerelem számalomraméltólag — szegény: — még csak egy csókoeskája sines!

— **Egy francia bonne** ajánlja magát keresztény családhoz oktatásra vagy társalgónőnek. (Czime a kiadóban.)

LEGUJABB.

(Az „Ellenzék” táviratait, telefon tudósításait és sürgöny-leveleit.)

Országgyűlés.

Budapest, február 15.

A Ház a tegnapi nagy nap után ma nagyon unalmas képet nyújtott.

A képviselőknek legnagyobb része ma távol maradt a Házról.

A tegnapi szavazás egy megvisselte, különösen a kormánypárti honatyaikat, hogy ma alig lézengett egy nehány a Házban.

Az elnöki székét Szilágyi Dezső foglalta el s a miniszterek közül is csak ketten jelentek meg.

Az ülés elején Lukács László pénzügyminiszter terjesztette be a házadótörvény némely módosításáról szóló törvényjavaslatot.

Ezután megkezdődött a kultusz budgt részletes tárgyalása.

Az első szónok Hévizy János függetlenségi párti volt, a ki erősen kikelt a közoktatási tanács élhetetlensége, ok nélkül valósága ellen.

Wlassics miniszter az feleli Hévizynek, hogy azért oszlatta fel a közoktatási tanácsot, hogy a tankönyv bírálat terén előnyös újításokat tessen.

Ebben az eljárásában semmi klikkrendszer nem volt.

A miniszteri válasz után Hortoványi József, Hévizy János, Hock János, Holló Lajos, Veress József szólaltak fel, kik mindannyian a budapesti egyetemmel foglalkoztak.

Sima Ferencz kéri, hogy a harmadik egyetemet helyezték Szegedre.

Wlassics miniszter erre konkrét ígéretet nem tehet. A budapesti egyetem dolgát szíven viseli.

Az interpellációk között legérdekesebb volt a Hortoványi Józsefé, ki a „Budapesti Hírlap”-nak legutóbb a főrendi kinevezéséről szóló cikkét tette interpellációja tárgyává.

Igaz e, — kérdi Hortoványi — hogy a főrendiházi tagokká kinevezettek nagy összegeket fizettek a kormánynak választási czélokra?

Bánffy Dezső azt felelte, hogy a nevezett hírlap cikke elejétől végig valótlan.

Hortoványi, ki átlátta, hogy a miniszterelnök ötl-hatol, azt mondotta, hogy egyenes, nyílt és határozott feleletet kíván.

Bánffy felfortyant és nagy kevélyen válaszolta:

Mondtam már, hogy minden állítás valótlan!

Balról nagy zaj keletkezett. Többen kiáltották:

— Ez kibuvás!

Hortoványi Bánffy választát nem vette tudomásul, de a többség tudomásul vette a Bánffy hebegő silány választát.

Boris keresztelése.

Budapest, febr. 15.

Tegnap a bolgár trónörökös, Boris herceget orosz szertartás szerint megkeresztelték.

Az ebédén Ferdinánd fejedelem felköszöntötte a czárt és a szultánt.

Luenger halálhíre.

Budapest, febr. 15.

Tegnap a bécsi tőzsdén az a hír terjedt el, hogy Luenger megölték.

A zsidók között nagy öröm keletkezett, de nem sokáig tartott a boldogság, mert nem sokára a hírt megczáfolták.

Sajtóper egy káplán ellen.

Budapest, febr. 14.

Egy annak idején nagy feltűnést keltett eset tárgyalását kezdte meg tegnap a pestvidéki törvényszék. A vádlottak padján Kneizts V. József volt ráczkevei róm. kath. káplán tilt, a ki azalatt a két év alatt, míg Ráczkeven volt, minden idejét arra használta föl, hogy a végsőkig fanatizálja a hieit. Különösen a polgári házasság ellen fanatizálta hieit.

A kir. ügyészség Kneiztsét, a ki most öt nap előtt felcsútt plébánossá léptettek el, a btkv. 171. és 172. §-aiba ütköző törvény ellen való izgatás, a 191. §. szerinti vallás ellen való vétség és a 174. §. szerinti való vétség elkövetőjének magasztalása miatt fogta pörbe. A vád alapját képező cselekmények a következők:

Kneizts két éves káplánkodását jubilálta, mely alkalomra hievei egy kehelylyel akarták megajándékozni. Az ünnepséget a mult évi szept. 1-re jelentették be a szolgabírónál a ki, miután nagyobb tüntetésekre lehetett kilátás és a kerület képviselője, Földváry Miklós is e napon tartotta a beszámolóját, nem engedte annak megtartását. A nép a délutáni litánia után ennek ellenére is megjelent a plébánia előtt, s nem akart engedelmesskedni, mikor Csapó főszolgabíró és a csendőrség szétoszlást parancsolták. Kneizts ekkor elkiáltotta:

— Kdves hieim! Menjünk a templomba, ott nem parancsol senki,

A templomban aztán felöltötte papi ornátusát, keresztet vett a kezébe s megeskette a népet a polgári házasság ellen. A felerbe öltözött leányokhoz így szólt:

— Ti pedig ne fehérbé, de feketébe öltözzetek, mert ezentul ott házassodtok, a hol a marhapasszust írják. — Megeskette aztán a lánykakat, hogy a hitvány törvény alatt is mind ki fogják majd kérni házasságukra az egyház áldását is. Mikor távoztak a templomból, a hol folyvást hangos kurjongatás és éljenzés járt, ismét a plébánia elé vonult a nép, a mely csak akkor oszlott szét, midőn a főszolgabíró Kneiztsét beparancsoltta lakáába, aki aztán az ablakból kezdett szónokolni. Végre is a csendőrségnek szronynyal kellett rendet csinálni.

Más alkalommal, július 30-án bucsu levén, a fanatikus hecckáplán ismét a templomban Lepsényiről prédikált, keresztelő szt. Jánoshoz hasonlítva őt, a ki szintén börtönre vetettek, mert megmondta királyának, hogy nem szabad vadházasságban élnie. Lepsényi is így ártatlanul szenvedett s mert jogtalanul ítélték el, kérte hieit: adakozzanak, — hogy legyen hova fejét lehajtani a polgári házasság mártírjának.

A tárgyalás csak késő este ért véget. Rónay elnök a következő ítéletet hirdette ki: A bíróság három vádat illetőleg vétkeinek nyilvánította a vádlottat, — de felmentette a 172. §. 2. pontjába ütköző vád alól, mely a polgári házasság, mint jog-intézmény ellen való izgatás miatt emeltetett. A három vétéséért Kneiztsét a törvényszék felévi fogházra és 250 frt pénzbüntetésre ítélte.

A közzvaldó sulycsbitásért és az egyik vádpont alól történt felmentés miattis felebbezett és felebbezett az elítélt lelkesz is.

NEMZETI SZINHÁZ.

Holnap, vasárnap, február 16-án, 1896.

Délután:

VASÁRNAP DÉLUTÁN.

Este:

Az ember tragédiája.

Főszerekesztő:

BARTHA MIKLÓS.

Felelős szerkesztő és laptulajdonos:

MAGYARY MIHÁLY.

Nyiltér.

KERESZTSZEGHY ANDOR

birtokrendező mérnök, vállalkozó
állandó lakását

KOLOZSVÁRA tette át és mérnöki irodáját Róza-utca 3-ik szám alatt megnyitotta;

a mi is ez uton az érdeklődők szives tudomására hozatik.

Van szerencsém a helybeli és vidéki közönségnek jelenteni, hogy a „Rónay testvérek” gépgyár és vasöntőde 1896 évi január hó 1-én az eddigi társtulajdonos Rónay Bélának a czegeből való kilépése folytán kizárólagos tulajdonomba ment át.

A gyárat az eddigi czég alatt fogom tovább vezetni. Eddigi szives megrendelőinknek becses támogatását továbbra is kérve vagyok

Tisztelettel

Rónay Árpád

kohó mérnök,

mint a „Rónay testvérek” czég tulajdonosa.

JÁMBOR táncmester

a Biasini-szálloda nagy termében

február hó 15-től kezdve

gyermekek egy, mint felnőttek számára

még egy új tanfolyamot nyit,

melyre egy a n. b. szülők, mint a tanuló ifjuság figyelmét tisztelettel föl hívja.

Iratozás vagy bővebb felvilágosítás a lakoson nyerhető: Szentlélek-utca 3. szám alatt. (Óvár.)

3-3

Előleges jelentés.

Van szerencsém Nagyságodat tisztelettel értesíteni, hogy — úgy mint minden évben, ez idén is — márczius hó első felében Kolozsvárra érkezem, hogy a 2 hónapos

Táncztanítási cyklust

megnyissam, kérvén Nagyságodat a Colone összeállítását mihamarább megkezdeni, nehogy essel annak idején időt veszítsünk és az eredményről engem mihamarább értesíteni sziveskedjek.

Becsés választát várva

kitünő tisztelettel

ZIEGLER JÓZSEF,

táncztanító.

Mazzantini Lajos m. kir. operaházi v. balletmester társa.

Lakás: Andrássy-ut 25. sz. II. em. 13.

5-*

